

Принципи дистанційного навчання

Досвід використання Інтернет-ресурсів у навчанні виявив проблему інформаційного перенасичення і дезорієнтації школяра, який ще не підготовлений до продуктивної діяльності. Учень, який одержує доступ до Інтернет-інформації, повинен уміти не тільки засвоювати, а й створювати власну освітню продукцію. Креативна позиція учня, яка попереджує просте засвоєння ним невідфільтрованої інформації, — необхідна умова особисто-орієнтованої дистанційної освіти з метою реалізації такої спрямованості в дистанційному навчанні визначені такі педагогічні принципи.

1 Продуктивна орієнтація навчання Головна мета Інтернет-занять — створення учнями власних творчих продуктів у досліджуваних за допомогою мережі навчальних галузях. використання ними інформаційних і веб-технологій для демонстрації й обговорення досягнутих результатів.

Якщо спочатку зрозуміло, якого роду, в якій формі і за який термін учні створять новий для них результат, то цей результат, що передбачається, і є метою, що визначає специфіку дистанційного навчального процесу.

Освітньою продукцією для учнів у дистанційному навчанні можуть виступати їх способи розв'язування навчальних проблем, сконструйовані графічні образи, знайдена в мережі Інтернет і систематизована певним чином інформація, телекомунікаційні дискусії чи дистанційне співробітництво за загальною темою з однолітками з інших шкіл і міст, результати участі в спільних дистанційних освітніх телекомунікаційних проектах, віртуальних екскурсіях, природничо-наукових, економічних, соціологічних та інших дослідженнях, виконуваних як за допомогою мереж, так і в традиційній формі.

Можливість демонстрації учнями продуктів своєї освітньої діяльності збільшує кількість потенційних веб-глядачів, що створює широкі можливості для обговорення, розвитку й експертної оцінки творчих досягнень учнів.

2. Індивідуалізація дистанційного навчання. Організація проектів, олімпіад та інших форм дистанційного навчання відбувається з опорою на індивідуальні особливості, рівень підготовленості і мотивацію учнів.

Система контролю зовнішніх освітніх продуктів учнів дозволяє адекватно виконати діагностику їх особистісного навчального зростання. Цим принципом припускається, що для оцінки результатів дистанційного навчання учень повинен виконати як мінімум два освітніх продукти на одну тему, наприклад на початку і наприкінці вивчення теми.

3. Відкритість змісту освіти і навчального процесу. Взаємодія з освітньою інформацією і віддаленими учнями розвиває у них універсальні уміння

дистанційної діяльності, які не формуються в традиційному навчанні, але є умовою життя в сучасному інформаційному суспільстві.

Традиційною загальноприйнятою схемою навчання є така: вчитель пояснює новий матеріал — учень закріплює його за підручником — учень відтворює здобуту інформацію. У цьому випадку відбувається спрямованість на фіксований зразок — підручник, наочне приладдя. Збільшення обсягу доступної освітньої інформації, культурно-історичних досягнень людства, світових культурних і наукових скарбів потребує іншого, аніж в очному навчанні, підходу до проблеми конструювання змісту освіти. Зміст освіти відіграє роль середовища для організації діяльності учнів.

У відкритому освітньому просторі учень вибудовує індивідуальну освітню траєкторію. Форми підбору і структурування змісту дистанційної освіти дозволяють використовувати дані, які не містять єдиного інформаційного джерела, що значно розширює потенційне освітнє середовище. Наприклад, застосування в якості навчального посібника так званих веб-квестів — тематично підібраних гіпертекстових матеріалів з посиланнями на локальні чи глобальні ресурси — дозволяє учням максимально індивідуалізувати освітню траєкторію свого навчання.

4. Пріоритет діяльнісного змісту перед інформаційним. Традиційний зміст освіти концентрується в однакових джерелах — підручниках і посібниках — основне призначення яких — трансляція учням відібраного змісту. Зростання обсягу освітніх Інтернет-ресурсів, можливість швидкого доступу до світових культурно-історичних досягнень людства змінюють звичну роль змісту освіти. Значний обсяг, відкритість і доступність інформації в мережі Інтернет не потребують повного засвоєння і репродукції. Акцент у цьому випадку переноситься на діяльність учня, на технології по, за допомогою якої він створює освітню продукцію, що планується.

Дистанційне навчання дозволяє використовувати телекомунікаційні методи конструювання знань, при яких немає спільного для всіх інформаційного джерела, і спрямованість навчання відноситься не до матеріалу, а до самої діяльності, здійснюваної учнями за допомогою методів дистанційної творчості. До таких методів належать методи участі в дистанційних конференціях, дистанційний «мозковий штурм», способи створення інтерактивних веб-сторінок, мережевих творчих робіт, методи роботи з пошуковими системами, порівняльний аналіз інформації в веб-середовищі, методи дистанційних дослідних робіт, колективних освітніх проектів тощо.

5. Інтеграція педагогічних і телекомунікаційних технологій. Цілі, зміст, форми і методи навчання повинні відповідати особливостям технічних, програмних і технологічних комп'ютерних засобів (електронна пошта, Всесвітня

павутина, чаї веб-форуми, відеоконференції, ICQ та ін.) Необхідна алгоритмізація дистанційної діяльності її інтеграція з організаційно управлінською освітньою діяльністю. Система організації дистанційної взаємодії віддалених один від іншою суб'єктів навчання спрямована на створення сприятливих умов їх продуктивної діяльності, вирішення проблем взаєморозуміння, поетапного розвитку необхідних навичок комунікації адекватну оцінку результатів навчання.

Кожна форма дистанційних телекомунікацій має специфіку, що накладає обмеження на освітній процес. І, навпаки, необхідність застосування тих чи інших освітніх технологій передбачає пошук адекватних їм телекомунікаційних засобів і інформаційних технологій. Наприклад для індивідуальних занять інтенсивність взаємодії тьютора й учня не так важлива, тому для забезпечення занять достатньо можливостей електронної пошти. Для дистанційних занять у групі де кількість і якість освітніх взаємодій визначає ефективність навчання більш прийнятним є режим телеконференцій та форумів.

6 Принцип оптимального об'єднання очних і дистанційних форм діяльності учнів. Для кожного учня встановлюються співвідношення між його мережевою й очною навчальною діяльністю, підтримуваної як очними, так і віддаленими вчителями. Дистанційне навчання не припускає постійною перебування учня за комп'ютером.

7 Діяльнісні критерії оцінки. Існуюча система очної шкільної освіти приводить до того, що лідерами відвідуваності серед освітніх сайтів є різні колекції рефератів і готових контрольних робіт, а не «колекції освітніх інструментів», де містилися б набори способів пізнання, методів навчання, необхідних для здійснення реального навчання. Використання учнями чужих готових рефератів визначається недосконалістю контрольних вимог традиційної системи освіти, в якій перевіряється відчужений від учня продукт, а не його власні освітні зміни.

Перевірці повинні підлягати не інформаційні, а діяльнісні результати навчання. В цьому випадку очний залік чи дистанційний екзамен для учнів будується на рефлексивних питаннях і завданнях типу «Опишіть способи досягнення здобутих вами результатів». Подібна система контролю оцінює не стільки матеріалізований продукт учня, наприклад реферат, який може бути взятим, з «колекції рефератів», скільки особисту діяльність учня, яка характеризується його внутрішнім навчальним зростанням.